

קבל עם

ידיעון נציבות קבילות השוטרים והסוהרים

דבר הנציבה:

במפגשים עם שוטרים וסוהרים, הן במהלך ההרצאות בקורסים השונים או במפגשים עם יאידות בביקורים שפורכט גוליה של נציבות הקבילות בשטח, שבה ולתרה התרעומת על השכר הירוד של הנגדים, שכר שאין בו אמש פיזיו על העבודה הקשה המוטלת על השוטר. כמו גם גאונות הפרקים והכאלים על המשמעות של ביטול הפרק/כאלי גמיש על אפשרויות הקידום של קצינים בדרגות אלה.

יש לזכור על מאמצי השר, המנכ"ל והפיקוד ופעולותיהם לשיפור השכר הבסיסי של שוטר וסוהר מגיל. ראויים השוטרים והסוהרים לשיפור זה. אנו תקווה שהגאמול שיושג ישמש גם תמריץ לאנשים טובים המודעים לאתגר ולפיתוח שבזכות השוטר והסוהר להצטרף לשורות גופים אלו ולתרום במישרין לשיפור פני הגזרה הישראלית.

בזכות שנה טובה

גנה קר (אורנשטיין)
נציב הקבילות

מי בקבילות:

- חנה קלר(אורנשטיין) - נציבת הקבילות
- חנה פסובסקי - קפלן - סגן נציבת הקבילות
- סניץ הדס שפי - קצינת בירור
- סג"ד שאולה הרמן - קצינת בירור
- סניץ יוכי בועז - קצינת בירור
- סניץ עליזה ארבל - קצינת בירור
- יוכבד אפרגן - רכזת לשכה בכירה
- אורן שרב - מזכירות

גיליון זה יוצא לאור בסמיכות למועד הגשת הדו"ח השנתי המסכם את פעילות נציבות הקבילות. הדו"ח יוגש, כמצוות הגוף, לשר לביטחון הפנים וליו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת. למעשה הכנת והדפסת הדו"ח הושלמו עוד בראשית אודש מאי ש.ס. והדו"ח הוגש בפועל על שולחן השר ויו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה. הגוף מודה כי ועדת הפנים והגנת הסביבה תקיים דיון במחצאי הדו"ח. מועד הדיון נבחר ויתקיים בסופו של דבר בשלושה באוגוסט, במחצית השר.

אנו נמצאים בראשיתה של תקופה גדשה. שנה גדשה בפתח. מפכ"ל ונציב שני"ס גדשים נכנסו לתפקידם ועמם מינויים גדשים בתפקידים המובילים בצדדים. אנו מאמנים לכולם הצלחה. בתקווה ותפילה שהם יביאו עימם רענונות, גישנות וקידום (נוסף של המשטרה ושל שירות בטי הסוהר, שתי צדדים לשותב במערכת אכיפת הגוף במדינת ישראל).

בימים אלה נדרש המשטרה לווידא קיום הסדר הציבורי תוך שמירה על צבוח המגאה שהיא צבוח יסוד במדינה דמוקרטית. הרגישות והאיפוק אהם קרא המפכ"ל ביחס למחשית הצבוח והפגין ולמחוג צריכים אהנחוג את אובשי המדים גם ביחס לתקודיהם.

גם בשנת הדו"ח נתקלנו בקבילות שעניינן היחס לתקוד. גם כאשר תקוד נוגה שלא כהלכה או משמש בשפה שאין אה מקום בדרגות עם תפקידו, לתפקד אין את ה"פריבילגיה" ארבע לאותה רמה ולהגיד בדרך שאינה הולמת את מחמדו ודרגתו. כמו שאין אוכפים גוף על ידי הפרתו. נכון שזיפיה צו המתפקד מתייבג רמה גבוהה של איפוק. מתקד מייב אמש בוגמה וליישם אותם לרכיבים שמבקשים אהעמיק ולהטמיע בין אובשי המדים במשטרה ובשירות בטי הסוהר, הן ביחסים שבינם לבין האזרחים והן ביחסים שבינם לבין תקודיהם.

הנפשה בקביליות:

"זכאי אס" - זכאי

הקובל, תובע בלשכת תביעות ואב לבנות בגיל הרך, מלין על ההחלטה שלא להכיר בזכאותו ל"שעות אס".

הקובל מנמק בקשתו בעובדה שאשתו, מתמחה בבית חולים והיא אינה עובדת לפי "שעות אס". קצינת אמ"ש בחטיבת התביעות, סירבה לבקשת הקובל מהטעם שמאחר ובהתאם לאישור שהמציא הקובל מבית החולים אשתו אינה זכאית ל"שעות אס" מכאן, שגם לקובל לא קמה הזכאות לקיצור שעות עבודתו.

נוהל אמ"ש 08.02.03 – "שעות עבודה ומנוחה של השוטר", בסעיף 4 ד (4) שבו מורה כי האמור בס"ק (1) לגבי שעות עבודה של שוטר במשרה מלאה שהיא אס לילד שגילו עד 13 שנה, יחול גם "לגבי שוטר שבת זוגו עובדת במשרה מלאה ואינה מנצלת את זכאותה לקיצור יום עבודה". שוטר, כאמור, צריך להגיש פנייה בדבר בצירוף טופס "בקשה לקיצור יום העבודה – שוטר שבת זוגו עובדת".

עיון בטופס מלמד כי בחלקו הראשון הוא מתייחס לבת זוג המועסקת כשכירה ובמקום עבודתה נוהגות זכויות בקשר להורות. במצב דברים זה זכאות הבעל קמה רק אם אשתו אינה מממשת את זכותה לשעות אס.

החלק השני בטופס מתייחס למצב דברים התואם את נסיבותיו של הקובל. כאשר בת זוגו, המועסקת כשכירה בבית חולים במעמד של מתמחה ובמקום עבודתה לא נוהגות זכויות בקשר ל"שעות אס".

נמצא כי אי ההיענות לבקשת הקובל לא תאמה את המצב העובדתי ואת ההתייחסות למצב זה בהוראות הנוהל. הנוהל, ברוח הוראות התקשי"ר בפרק 35.1 שבו סעיף 35.111 שנושאו: "זכויות הורות" מורה כי: "עובד יהיה זכאי לזכאות בקשר להורות, אם בת זוגו עובדת "שכירה" או "עצמאית" בין אם במקום עבודתה נוהגות זכויות בקשר להורות כהגדרתן בסעיף 35.112 ובין אם לאו". אחת מן הזכויות בקשר להורות היא הזכות ליום עבודה מקוצר בשל היות העובדת אס לילד. על פי פרק 35.1 בתקשי"ר התנאים לזכאות ליום עבודה מקוצר של עובד שבת זוגו עובדת במקום עבודה בו לא נוהגות זכויות בקשר להורות הם אותם תנאים הקבועים בנוהל אמ"ש הנזכר לרבות ההצהרה אותה נדרש העובד להצהיר.

נכון הוא שחוק שוויון הזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988 בסעיף 4(א) משווה בין המינים ומורה כי "זכאית עובדת בהתאם לתנאי עבודתה הנהוגים במקום עבודתה לזכות בקשר להורות, תהא זכות זו נתונה גם לעובד

המועסק במקום עבודתה שבו נהוגים תנאי עבודה, כאמור... לאור נוסח זה אכן מתעוררת השאלה האם למרות לשון הסעיף, הזכאות עומדת לעובד, גם בנסיבות, כבמקרה זה, שבמקום עבודתה של בת זוגו לא ניתנו לה זכויות בקשר להורות?

שאלה זו הוכרעה בשעתו על ידי בית הדין הארצי לעבודה

נקבע כי על פי תכלית החוק והיגיון הדברים ישנם שני תנאים הצריכים להתקיים כדי שתקום לעובד זכאות ל"שעות אס" כאשר ילדיו מתחת לגיל 13 שנים: האחד – שבמקום עבודתו של העובד, עובדת זכאית לאותה זכות.

והשני – בת הזוג של העובד עובדת ואינה עובדת לפי "שעות אס"; זאת בין אם במקום עבודתה נוהגות "שעות אס" והיא לא מנצלת אותן או שהזכות אינה מוכרת במקום עבודתה.

נמצא כי הוראות התקשי"ר ונוהל אמ"ש ובעיקר טופס הבקשה ונוסח ההצהרה תואמים את שנקבע בפסיקה, כמבואר לעיל.

הקובל, בשים לב לגיל בנותיו, היקף משרתו, העובדה שאשתו לא עבדה "שעות אס" ובהתאם להוראות הדין והפסיקה זכה להכרה לזכאות ל"שעות אס".

שוטר טובה - רפואה שיניים

אמו של שוטר טובה הלינה על האופן בו טופל בנה עת נזקק לשירות רפוא שיניים בדחיפות בשעות הערב המאוחרות. בקבילתה הלינה האם על המסלול המפרך וה"טרטורים" כלשונה, אותם לטענתה, חייב שוטר לעבור כדי לקבל את הטיפול הרפואי הדחוף לו הוא נזקק. הקובלת מלינה כי אין המערכת ערוכה למתן טיפול דחוף ואין הסדר למי שאין לו רכב צמוד או הורים שזמינים להסיעו למרפאה הנמצאת במרחק רב ממקום מגוריו לצורך קבלת הטיפול הרפואי.

עוד הלינה הקובלת על כך שבדרום הארץ ישנן רק שתי מרפאות "ביקור רופא". האחת בבאר שבע והשנייה באשדוד כשמדובר באזור נרחב וצפוף אוכלוסייה כך שזמן ההמתנה לקבלת הטיפול ארוך ביותר.

שוטרי טובה המשרתים במג"ב זכאים לטיפול הרפואי הכולל הניתן לחיילי טובה בצה"ל וחלות עליהם הוראות קרפ"ר צה"ל בנושא הטיפול הרפואי בחיילי טובה. כך גם מורה סעיף 3.11 בהוראת קרפ"ר 01.053.03 שעניינה הטיפול הרפואי בשוטרי מג"ב, לפיו "טיפול שיניים" יהיה כפי שמקובל לגבי חיילי טובה בצה"ל. מאחר שבצה"ל הוחלפו למעשה מרפאות קצין העיר ששימשו בעבר במרפאות "ביקור רופא" שהוסמכו לטפל בחיילי צה"ל על ידי חיל רפואה, הרי שגם שוטרי טובה מקבלים

את המענה הרפואי במסגרת זו. למג"ב ולמשטרה בכלל אין כל סמכות ואפשרות להתערב בנושא זה לרבות בכל הנוגע לטיב השירות, מתן מענה דחוף ומתן תרופות.

הבירור העלה כי בצה"ל אין רפואת שיניים לילית. במג"ב ישנה מרפאת שיניים בבה"ד ואולם לא ניתן בה שירות לילי. מערך הרפואה במג"ב מפנה לעיתים לשירותי רפואת שיניים פה ולסת גם לבתי חולים אזרחיים בשעות שהשירות פועל ובמרפאות אלה אין שירותים ליליים.

בנסיבות אלה ומאחר ונציב הקבילות אינו מוסמך לברר קבילה נגד מי שאינו שוטר או גורמי משטרה, הועבר העתק מפניית הקובלת אל נציב קבילות החיילים לטיפולו בהיבט המערכתי של שיפור שירותי הרפואה הניתנים לחיילי החובה בצה"ל וכפועל יוצא מכך גם לשוטרי החובה.

בנוסף נערכה פנייה לקרפ"ר משטרת ישראל בבקשה לרענן את ההנחיות בכל הנוגע לטיפול חירום בשוטרי חובה על מנת לחזור ולהבהיר כיצד על חובש או רופא משטרה לפעול כאשר שוטר חובה נזקק לטיפול רפואי מיידי. בבחינת עזרה ראשונה.

הגנה על זכויות האזרח של חוקר

הקובל, שוטר המשרת במגזר החקירות, הלך על מפקדו על כי פגע בשמו הטוב בכך שהמפקד העביר בתפוצת דוא"ל מרחבית ומחוזית מסמך בקרת תיקים ובו קביעות לגבי כישורי ויכולת הקובל לטפל בתיקי חקירה רגישים ומורכבים וכן קביעה ואבחנה המתיימרת להיות מקצועית לגבי "מצבו הנפשי" של הקובל.

בקרה בתיקי חקירות היא כלי מקצועי חשוב שמטרתו למידה והפקת לקחים. הבקרה צריך שתתייחס למהלכי החקירה ולא למתן הערכות, ציונים ואבחנות לחוקר שניהל את החקירה. הבקרה צריכה לבוא לידי ביטוי בהערות באילו מפעולות החקירה נפל פגם או שלא היה צורך לבצען אילו פעולות היו נכונות וראויות ואילו פעולות נוספות ראוי היה לבצע.

ההערה האישית שניתנה והופצה בנסיבות מקרה זה לא היה לה כל קשר ותרומה ללמידה ולהפקת הלקחים ומכאן שלא היה מקום להכלילה במסגרת מסמך הבקרה. הקבילה התייחסה גם להערה שרשם המפקד ביומן החקירה גופו. המפקד העיר לקובל על כך שיש לו בעיה קשה של הבנה וחיבה.

יומן חקירה הוא מסמך שנועד לתרשומת פנימית בין גורמי החקירה. היומן נועד לצרכים מקצועיים בלבד ואין מקום להכליל בו הערות אישיות וציונים לחוקר. יומן החקירה אינו האכסניה המתאימה להעברת הביקורת שיש למפקד על עבודת החקירה של פקודו.

פקודת מטא"ר 14.01.03 – "תיק חקירה – סדרו", בסעיף 9 שבה קובעת מה על החוקר לרשום בטופס יומן החקירה. רישום הערות באשר לתפקודו/ מקצועיותו של השוטר החוקר, אינו בכלל אלו.

מפקד המרחב הנוגע בדבר הונחה להעיר לנקבל.

שוטרת חובה ח"ג"ב - אי קידום לדרגה

הקובלת, שוטרת חובה במג"ב הלינה על אי קידומה לדרגת סמ"ש. הקובלת התגייסה לצה"ל ועברה לשרת במג"ב בדרגת רב"ט לאחר שהשלימה שירות של שנה ושלושה חודשים בצה"ל. צדקה הקובלת בטענתה כי במועד גיוסה למג"ב היא הייתה אמורה לשאת דרגת רש"ט ולא, כפי שצוין והוזן לגביה "שוטרת חובה".

במועד שלאחר גיוסה למג"ב הקובלת השתתפה בקורס סמלים. נוהל קידום שוטרי חובה במג"ב מורה כי לוחם שסיים קורס סמלים זכאי להתקדם לדרגת סמ"ר כעבור 21 חודשים ממועד גיוסו, או כעבור שנה ממועד הענקת דרגת הסמ"ש, על פי המוקדם מביניהם. משסיימה הקובלת את קורס הסמלים היא כבר השלימה 24 חודשי שירות ולכן היה מקום לקדמה בדרגה עם סיום הקורס. ולא כפי שנעשה בפועל 7 חודשים לאחר מכן.

הטעות באה על תיקונה. הרישום וחישוב מועדי הענקת הדרגות לקובלת שונו והותאמו בשים לב לזכאותה לדרגת רש"ט עם גיוסה. כך גם שונו בהתאמה מועדי קידומה לדרגת סמ"ר ולדרגת הרס"ל.

זמן חלטה - סיירים

הקובל, סייר המשרת במחוז הצפוני, הלך על מדיניות מפקד המחוז לחייבו בשעות חופשה שנתית מאחר ונטען כי אינו ממלא אחר מכסת שעות העבודה החודשיות הנדרשות. הקובל מלין כי הצבתו למשמרות אינה בתחום שליטתו וכי המערכת גורמת להצבתו כך שבסוף החודש הוא מחויב בשעות חופשה בגין פערי שעות חודשיות. בעיה זו הינה בעיה רוחבית של כלל סיירי משטרת ישראל.

הנושא נבחן באמ"ש.

לאחר בחינת הנושא החליט ר' אמ"ש כי שוטרי סיור המוצבים בשלוש משמרות לא יידרשו לקיזוז שעות חופשה בשל שעות חוסר חודשיות שנוצרו.

הטעם לכך הוא ששוטרי הסיור, בניגוד לשוטרי מגזרים אחרים, מבצעים את עבודתם בניידת ואין באפשרותם כלל להשלים שעות עבודה בעת שהניידת עומדת לרשות המשמרת הבאה. מצב דברים זה בו היקף המשמרות נקבע על ידי המערכת ולסייר אין כלל אפשרות השפעה על מכלול שעות עבודתו מצדיקים את החלטת ר' אמ"ש כפי שהובאה לעיל.

סוהרת ביקורים - נכאור אהענק ליבה ואהענק הגמלה

קצבה

הקובל מלין על שיעור הקצבה המשולמת לו. לטענתו הוא זכאי לקצבה בשיעור גבוה יותר ממה שנקבע לו עם פרישתו מהחיל, זאת מהטעם ששירותו בצה"ל הופסק טרם השלים שלוש שנות שירות וכי החחלטה בדבר הפסקת השירות הייתה של רשויות צה"ל ולא הייתה לו שליטה על החחלטה זו. כך, לטענתו, מנעו ממנו להשלים שלוש שנות שירות סדיר שהיו מזכות אותו בסופו של דבר ב-76% גמלה.

הכללים לקביעת שיעור קצבתו של שוטר מעוגנים בחוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970. על פי הוראת סעיף 20(א) בחוק זה "הזכאי לקצבת פרישה תשולם לו כל ימי חייו קצבה בסכום השווה לחלק השש מאות ממשכורתו הקובעת כפול מספר חודשי שירותו ובלבד שלא יעלה על שבעים אחוז ממשכורתו זו ולא יפחת מעשרים אחוז ממנה..."

בהתאם להוראת סעיף 79(א) באותו חוק: "מי שהצטרף לשירות במשטרה עד יום ה' בטבת התשס"א (31 בדצמבר 2000) ופרש מהשירות כשוטר, תובא בחשבון תקופת שירותו לעניין חוק זה תקופת שירות החובה שקדמה לשירותו, אם שירת במשטרה עשר שנים לפחות". החוק מכיר באפשרות להגדיל את שיעור קצבת הפרישה של שוטר מעבר ל-70%, בגין שירות החובה ששירת. הסמכות הינה בהתייחס לתקופת השירות ששירת השוטר בשירות חובה בפועל. בהתאם לאישורים שהמציא הקובל, תקופת שירותו בסדיר נמשכה שנה ושלושה חודשים. שירותו במשטרה זיכה אותו בגמלה בשיעור מרבי של 70% ולשיעור זה נוספה תקופת השירות בפועל בצה"ל שזיכתה את הקובל ב-2.6% גמלה בנוסף על השיעור המרבי של 70%, כאמור.

העובדה שהיפותטית הקובל רצה ויכול היה, אם היו מאפשרים לו, להשלים תקופת שירות סדיר של שלוש שנות שירות, אין בה להשפיע על אחוזי הזכאות בפועל לחישוב.

הטענות על הפסקת השירות מכוונות כלפי צה"ל. ככאלו אין הם בתחום סמכות הטיפול של נציב קבילות השוטרים.

לגבי חלקה של המשטרה, משהיא לקחה בחשבון את תקופת השירות הסדיר בפועל לצורך חישוב שיעור גמלתו של הקובל, היא פעלה כראוי.

הקובלת, סוהרת המועסקת בפועל כסוהרת ביקורים, הלינה על אי תגמולה במענק ליבה. הקובלת טענה כי עצם העובדה שהיא תוגמלה במועד מאוחר יותר במענק ההתמדה יש בה להעיד גם על זכאותה למענק הליבה. מענק הליבה, הוענק לסוהרי ביטחון העובדים במשמרות ולנגדים בתפקיד פיקודי.

מטעם זה סוהר שמילא את תפקיד אחראי ביקורים תוגמל במענק זה שכן הוא נכנס לקטגוריה של נגד פיקודי. סוהר ביקורים אינו בכלל "תפקיד פיקודי" ועל כן לא קמה לו הזכאות.

התבחינים לקבלת מענק ההתמדה שונים מהתבחינים לזכאות למענק הליבה. מענק ההתמדה בא לשמר סוהרים שהוותק שלהם בשירות הוא יחסית קצר. המענק ניתן למי שמשרת בשב"ס שבע שנים, סיים קורס סוהרים ודרגתו אינה עולה על דרגת רס"ר 4. הקובלת עמדה בתנאי סף אלו ולכן גם זוכתה במענק ההתמדה. אין בעובדה זו להשליך אוטומטית על זכאותה למענק הליבה.

איסור הכנסת מזון ושתייה לביקור סוהר

הקובל, סוהר המלין על החחלטה שהתקבלה בשב"ס לאסור על סוהרים להכניס לבית הסוהר מזון ושתייה שהוכנו על ידיהם בבתייהם. לטענתו יש בדבר לפגוע בסוהר הנזקק בשל צרכים רפואיים למזון מיוחד.

הבירור העלה כי החחלטה לאסור על הכנסת המזון התקבלה בעקבות אותם מקרים בהם גם סוהרים, אם כי בודדים, הכניסו אמצעים אסורים לכלא. ברוב המקרים מעשה ההחלטה נעשה בהסוואה של הכנסת מזון.

הפיקוד בשב"ס מודע היטב לקושי שמטיל איסור זה על סוהרים ומטעם זה הם פועלים להקל על סגל הסוהרים, בין היתר, בדרכים אלו:

- מתן אפשרות להכנסת מזון ברכישה מרוכזת כך שכל משמרת המתחילה את עבודתה רשאית להתארגן לרכישה מרוכזת ממרכז המכר.
- הסמכת מפקדי בתי הסוהר לאשר הכנסת מזון אישי מהבית לסוהרים עם בעיות ייחודיות.
- פתיחת "מיני קנטינה" בזמן הקרוב במתחם איילון קנטינה זו מיועדת לרווחת הסגל.

נקיטת צעדים אלו יש בהם למזער את הפגיעה בבסיס החחלטה נשוא הקבילה ולאזן בין צורכי הביטחון והדאגה לרווחת הסוהר.

"הצבא הוא בטחון המדינה. המשטרה – כבודה"

(מדברי ראש הממשלה דוד בן גוריון בטכס הסיום של המחזור הראשון בבסיס האימונים שפרעם)